



دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر
فصلنامه‌ی کاربرد شیمی در محیط زیست

سال چهاردهم، شماره‌ی ۵۲
زمستان ۱۴۰۱، صفحات ۴۷-۳۹

بررسی وضعیت اماکن و تاسیسات ورزشی ایران از نظر ابعاد و مولفه‌های مدیریت سبز (توسعه پایدار زیست محیطی)

ساجد پورحسن

گروه تربیت بدنی، واحد اهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اهر، ایران

Email: s.pourhasan@iau-ahar.ac.ir

پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۰

بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۲۴

ارسال: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

چکیده

امروزه هدف از حفظ محیط زیست، دستیابی به توسعه پایدار در قالب برنامه‌های اقتصادی هماهنگ با اصول حفاظت از محیط زیست و ممانعت از تخریب و تهنی سازی منابع تجدید شونده و غیرقابل تجدید است. مدیریت سبز بکارگیری مؤثر و کارآمد همه منابع برای هدایت سازمان جهت نیل به اهداف زیست محیطی با هدف ایجاد مقبولیت اجتماعی و حفظ محیط زیست است. پژوهش حاضر باهدف بررسی وضعیت اماکن ورزشی از نظر ابعاد و مولفه‌های مدیریت سبز انجام شد. پژوهش حاضر از نظر روش‌شناسی، از نوع کمی، از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع توصیفی بود. از بین جامعه آماری که شامل متخصصین رشته مدیریت ورزشی آشنا به موضوع پژوهش و متخصصین رشته محیط زیست بودند، تعداد ۲۲۰ تن بعنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه مدیریت سبز استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون نسبت دو جمله‌ای در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد وضعیت موجود اماکن و تاسیسات ورزشی از نظر بکارگیری مدیریت سبز در ایران در وضعیتی نامطلوب قرار دارد. بهبود محیط زیست زمانی حاصل خواهد شد که محیط طبیعی و فرهنگی انسان با هم مرتبط باشند. لازمه تحقق چنین هدفی، وجود اخلاق و فرهنگ زیست محیطی در تمامی اقشار یک جامعه است.

کلیدواژه: مدیریت سبز، توسعه پایدار زیست محیطی، اماکن و تاسیسات ورزشی.

مقدمه

محیط زیست و حفاظت از آن موضوعی است که از ابتدای زندگی اجتماعی بشر قابل توجه بوده است. امروزه با توجه به شدت گرفتن رقابت در عرصه تولید و تجارت و ارتقای آن از سطوح محلی و ملی به سطوح بین‌المللی و با توجه به نیازهای نوین جامعه بشری و نیز وجود مسایل و مشکلاتی نظیر آلودگی محیط زیست، مشکل رفع پسماندهای صنعتی، بحران انرژی و غیره لزوم توجه به امر حفاظت از محیط زیست، از جمله پیش شرط‌های لازم برای پایداری برنامه‌های رشد و توسعه تلقی می‌شود [۱]. در سال ۱۹۹۲ میلادی، سران کشورهای مختلف در کشور برزیل و در شهر ریودوژانیرو طی اولین اجلاس بین‌المللی زمین گرد هم آمدند تا به بررسی مشکلات مربوط به حفاظت از محیط زیست و توسعه اقتصادی و اجتماعی در جهان بپردازند. در این نشست کنوانسیون تغییر اقلیم، کنوانسیون تنوع بیولوژیکی، بیانیه ریو و دستور کار ۲۱ به تصویب رسانیده شد. دستور کار ۲۱ یک برنامه ۳۰۰ صفحه‌ای برای دستیابی به توسعه پایدار در قرن بیست و یکم می‌باشد. متعاقب این قضیه کمیسیون توسعه پایدار با هدف پایش و گزارش دهی بکارگیری توافق نامه های اجلاس زمین تشکیل شد و در خصوص بازنگری اجرای پیشرفت این برنامه در سال ۱۹۹۷ یعنی ۵ سال بعد توافق حاصل گردید. بعدها این جلسه ویژه به بررسی اینکه تا چه میزان کشورهای مختلف، سازمان‌های بین‌المللی و مردم نسبت به چالش‌های عنوان شده در اجلاس زمین توجه نموده اند تشکیل گردید. افزودن پسوند پایدار به توسعه به علت گستردگی آثار جانبی طرح‌های توسعه در درمان جامعه و همچنین آثار فراملی و جهانی آنهاست، توجه به مسائل زیست محیطی که عمدتاً ابعاد زیست محیطی را شامل می‌گردد [۲].

برای رفع مشکلاتی که به واسطه صنعتی شدن بر جامعه تحمیل شده است، سازمان‌ها روش‌های طرفدار اکولوژیک و محیطی را با هم ادغام نموده‌اند. از این رو آگاهی از اثرات زیست محیطی در سراسر جهان و در میان ملل، ایالات، صنایع و رفتارهای فردی به شدت گسترش یافته است. جنبش‌های

محیط زیستی در ایالت متحده در اواخر قرن ۲۱، منجر به تحولات عمده در سیاست‌های عمومی، تولید و اقتصاد گشته است [۳]. صنعت ورزش نیز در این راستا سهم مسئولیت خود را در قالب ارایه محصولات و خدمات سازگار با محیط زیست به عهده دارد [۴]. با توجه به پتانسیل ورزش در مورد اتلاف انرژی شامل مصرف آب، حمل و نقل، استفاده از کودهای آفت کش و سایر مواد شیمیایی مضر برای محیط زیست، منابع مختلف رسانه‌ای به بیان "سایه جدید سبز" در ورزش به عنوان یک نگرانی برای محیط زیست پرداخته‌اند همانطور که تیم‌های لیگ و سازمان‌ها و شهرداری‌های صاحب ورزشگاه به جنبش مبارزه با گرم شدن کره زمین پیوسته‌اند. تیم‌های ورزشی برای انجام اقدامات پایداری اهداف مختلفی مانند صرفه جویی در هزینه‌ها، انگیزه به نجات کره زمین، بهترین وسیله ارتباطی با جامعه و یا روشی برای ذخیره پول را دارند [۵]. مراکز ورزشی در جهت پرورش جسم و جان افراد جامعه به ویژه جوانان از ارکان لاینفک هر کشور پیشرفته‌ای محسوب می‌شوند. مراکز ورزشی از جمله اماکن و فضاهایی هستند که افراد قسمت اعظم اوقات فراغت خود را در آن‌ها سپری می‌کنند و از این رو حفظ بهداشت محیط، محیط زیست، سالم‌سازی محیط و نیز صرفه‌جویی در هزینه‌های ذریع با هدف کاهش هزینه‌ها و قیمت تمام شده خدمات ورزشی از اهمیت خاصی برخوردار است. به لحاظ ویژگی جوانی و تمایل رو به تزاید آنها برای استفاده از خدمات ورزشی، اهمیت موضوعات فوق و دستیابی به فضای سالم، بهداشتی و ارزان قیمت بیشتر می‌شود. تحقق این موضوعات به مقدار قابل توجهی از طریق تحقق اهداف "مدیریت سبز" امکان‌پذیر است [۶]. مدیریت سبز بر تصمیماتی که در محدودیت‌های محیطی با تأکید بر حفاظت از منابع طبیعی در بهبود کیفیت زندگی گرفته می‌شود، اشاره دارد. هدف مدیریت سبز نگهداری منابع و بهبود کیفیت محیط فیزیکی و بهبود فرآیند است [۷]. امروزه از سازمان‌ها و مدیران آن‌ها انتظار می‌رود تا در راستای مسئولیت اجتماعی خود به سمت ایجاد سازمان سبز حرکت نمایند. سازمان

با توجه به اهمیت مسایل توسعه زیست محیطی در صنعت ورزش، جوامع امروزی خواستار ایجاد بستر مناسب برای تولید و شتاب لازم جهت رسیدن به توسعه همه جانبه هستند، بدیهی است بررسی و تبیین تمام مؤلفه‌های اجتماعی، اقتصادی، کالبدی محیطی و ... تاثیرگذار بر سلامت شهروندان، از وظایف محققان و فعالان تمام علوم بوده و بازخورد آن به صورت اطلاعات علمی و عملی به سیاستگذاران کلان، موجب کمک به مسأله مهم توسعه پایدار کشورهاست. از این رو در این پژوهش تلاش در جهت ارائه الگو و مدل مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی کشور، به منظور دست یابی به اهداف توسعه پایدار در صنعت ورزش به عمل خواهد آمد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر روش شناسی، از نوع کمی، از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه جمع آوری داده‌ها از نوع توصیفی بود. از بین جامعه آماری که شامل متخصصین رشته مدیریت ورزشی آشنا به موضوع پژوهش و متخصصین رشته محیط زیست بودند، تعداد ۲۲۰ تن بعنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه مدیریت سبز استفاده شد [۱۰]. داده‌ها با استفاده از آزمون نسبت دو جمله‌ای در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. با توجه به وجود خلاء نظری در مفهوم مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی و ضرورت شناخت چستی و چگونگی موضوع و تبیین عمیق مؤلفه‌های مؤثر و نوع روابط آنها از آنجا که موضوع پژوهش پیشنهادی حاضر در میان تحقیقات انجام یافته در داخل کشور در نوع خود اولین است، بنابراین انتخاب روش پژوهش آمیخته (کیفی و کمی) همراه با ویژگی انعطاف پذیری پژوهش کیفی می‌تواند پژوهشگر را به سوی شناسایی دقیق و اصولی تر مؤلفه‌های مدل مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی ایران سوق دهد.

سبز، سازمانی است که مأموریت‌ها، اهداف و وظایف خود را به نحوی محقق می‌سازد تا هم افراد و سازمان‌ها، و هم نیازهای آیندگان از منابع محدود مخدوش نشود. برای تبدیل شدن به سازمان سبز، نیاز به مدیریت سبز است. در راستای توجه به محیط زیست و ارتباط آن با مقوله‌ی ورزش، کمیسیون ورزش و محیط زیست در کمیته بین‌المللی المپیک در سال ۱۹۹۵ میلادی با هدف اجرای اقداماتی در جهت افزایش آگاهی زیست محیطی در جوامع ورزشی و تلاش به منظور کاهش اثرات مخرب فعالیت‌های ورزشی در عرصه‌ی محیط‌های طبیعی تشکیل شد. این کمیسیون در ایران هم در سال ۱۳۷۶ شکل گرفت. در حال حاضر، هدف نهایی از حفظ محیط‌زیست، دستیابی به توسعه پایدار در قالب برنامه‌های اقتصادی هماهنگ با اصول حفاظت از محیط زیست و ممانعت از تخریب و تهی سازی منابع تجدید شونده و غیرقابل تجدید است. از این رو برای حل بنیادی مشکلات بحرانی محیط زیست می‌باید دیدگاه‌های کلان و زیربنایی توسعه منطبق با قانونمندی‌های حفاظت محیط‌زیست طراحی شود و هر گونه سیاست گذاری و برنامه ریزی های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آینده کشور بر شالوده حفاظت اقتصادی، اجتماعی و حفاظت محیط‌زیست، منابع طبیعی و بهره‌وری خردمندانه از این منابع با نگرش ایجاد تعادل و تناسب بین قانونمندی‌های محیط‌زیست و توسعه پایدار صورت گیرد [۸]. حفاظت از محیط زیست نه تنها به عنوان جز تفکیک ناپذیر توسعه پایدار بلکه به عنوان ارزش بنیادین مورد نیاز نسل امروز و نسل‌های آتی مورد پذیرش و تأکید قرار گرفته است. گسترش ورزش و ایجاد تحرک در جوامع شهری به دلایل متعددی یک ضرورت محسوب می‌شود که باید در برنامه‌ریزی همه جانبه توسعه انسانی، اجتماعی، اقتصادی و به کلامی دیگر توسعه پایدار لحاظ شود. به هر حال اهمیت ورزش در دنیای کنونی بر کسی پوشیده نیست [۹]. رابطه این متغیر با مقولاتی چون توسعه پایدار، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، صلح، مشارکت، محیط زیست و ... اثرات ژرفی را بر وضعیت جوامع معاصر بر جای نهاده است.

یافته‌ها و بحث

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌های پژوهش

سن	تعداد	جنس	تعداد
۴۰-۳۰	۸۲	مرد	۱۴۷
۵۰-۴۱	۱۰۹	زن	۷۳
۶۰-۵۱	۲۹		

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
چالش‌ها و ضعف‌ها	۲۲۰	۱۳/۷۶	۳/۶۸	-۰/۱۹۹	-۰/۳۳۰
فرهنگ‌سازی	۲۲۰	۱۴/۱۹	۳/۲۳	-۰/۱۱۲	-۰/۱۵۹
قانونمندی‌های مدیریت سبز	۲۲۰	۱۳/۷۲	۳/۶۱	-۰/۴۴۵	۰/۱۷۵
تغییر ساختارها	۲۲۰	۱۰/۸۸	۲/۸۶	-۰/۴۷۴	-۰/۱۵۱
دستیابی به ساختارهای مطلوب	۲۲۰	۹/۶۰	۲/۵۷	-۰/۴۱۶	۰/۴۶۷
آموزش	۲۲۰	۷/۷۳	۲/۵۶	۰/۰۴۹	-۰/۱۶۲

با توجه به جدول فوق مشاهده می‌شود که میانگین متغیرهای «چالش‌ها و ضعف‌ها»، «فرهنگ‌سازی»، «قانونمندی‌های مدیریت سبز»، «تغییر ساختارها»، «دستیابی به ساختارهای مطلوب» و «آموزش» به ترتیب برابر با ۱۳/۷۶، ۱۴/۱۹، ۱۳/۷۲، ۱۰/۸۸، ۹/۶۰ و ۷/۷۳ و انحراف استاندارد آن‌ها به ترتیب برابر با ۳/۶۸، ۳/۲۳، ۳/۶۱، ۲/۸۶، ۲/۵۷ و ۲/۵۶ است. همچنین مقدار کجی این متغیرها به ترتیب برابر با -۰/۱۹۹،

-۰/۱۱۲، -۰/۴۴۵، -۰/۴۷۴، -۰/۴۱۶ و ۰/۰۴۹ و مقدار کشیدگی آن‌ها به ترتیب برابر با -۰/۳۳۰، -۰/۱۵۹، ۰/۱۷۵، -۰/۱۵۱، ۰/۴۶۷ و -۰/۱۶۲ می‌باشد. وضعیت موجود اماکن و تاسیسات ورزشی کشور از نظر ابعاد و مولفه‌های مدیریت سبز چگونه است؟ برای پاسخ به این سوال از آزمون نسبت دو جمله‌ای استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول ۳- نتایج آزمون نسبت دو جمله‌ای

کد	گویه‌ها	تعداد کل پاسخ‌ها	تعداد پاسخ‌های بالاتر از متوسط	Sig
A1	اختصاص بودجه برای طرح‌های مرتبط با مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۱۱۲	۰/۸۴۰
A2	استفاده از نظرات تخصصی صاحب نظران مدیریت سبز اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۱۱۱	۰/۹۴۶
A3	استفاده از یافته‌های بررسی‌های کشورهای پیشرفته در زمینه مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۱۰۹	۰/۹۴۶
A4	استفاده از تکنولوژی کشورهای پیشرفته در زمینه مدیریت سبز اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۹۹	۰/۱۵۷
A5	ایجاد فضاهای رسانه‌ای جهت فرهنگ سازی مدیریت سبز	۲۲۰	۱۱۰	۰/۹۹۵
A6	ایجاد فرهنگ لازم بین مدیران در زمینه مدیریت سبز اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۹۵	۰/۰۵
A7	برگزاری دوره‌های آموزشی مدیریت سبز برای مدیران قبل از انتصاب	۲۲۰	۹۰	۰/۰۰۸
A8	استفاده از مدیرانی که در زمینه مدیریت سبز اماکن و تاسیسات ورزشی تحصیلات لازم را دارا هستند	۲۲۰	۹۷	۰/۰۹۲
A9	نیاز به وجود قوانینی دال بر اینکه مدیران اماکن و تاسیسات ورزشی الزاما باید در طول مدیریت از مولفه‌های مدیریت سبز استفاده نمایند	۲۲۰	۱۲۲	۰/۱۲۱
A10	نیاز به وجود قوانینی که در اماکن و تاسیسات ورزشی از مقوله‌های مرتبط با تکنولوژی مدیریت سبز بهره گرفته شود	۲۲۰	۸۵	۰/۰۰۱
A11	بکارگیری و تدوین دستورالعمل‌هایی برای ارائه به مدیران اماکن و تاسیسات ورزشی در راستای مدیریت سبز	۲۲۰	۱۳۸	۰/۰۰۰
A12	طراحی پروتکل‌هایی جهت اجرای مدیریت سبز توسط وزارت ورزش	۲۲۰	۹۰	۰/۰۰۸
A13	بکارگیری تکنولوژی برای استفاده از مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۱۱۶	۰/۴۵۸
A14	بکارگیری شاخص‌های مدیریت سبز در اماکن ورزشی	۲۲۰	۱۳۵	۰/۰۰۱
A15	ارتقای تجهیزات مرتبط با مدیریت سبز جهت بکارگیری در اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۱۲۶	۰/۰۳۶
A17	برگزاری دوره‌های آموزشی مدیریت سبز برای مدیران اماکن و تاسیسات ورزشی	۲۲۰	۹۲	۰/۰۱۸
A18	به صورت سلسله مراتبی مسئولین بر عملکرد مدیران مربوطه نظارت لازم را برای بکارگیری مدیریت سبز داشته باشند	۲۲۰	۹۱	۰/۰۱۲
A19	بکارگیری سیستم تشویق برای مدیرانی که از مقوله‌های مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی بهره می‌برند	۲۲۰	۷۸	۰/۰۰۰
A20	واحد درسی با عنوان «مدیریت سبز»	۲۲۰	۳۰	۰/۰۰۰
A21	توجه به «مدیریت سبز» در همایش‌های علمی، ترغیب پژوهشگران	۲۲۰	۳۷	۰/۰۰۰
A22	افزایش آگاهی عمومی، دوره‌های آموزش مدیریت سبز برای مدیران	۲۲۰	۳۴	۰/۰۰۰

دستیابی به توسعه پایدار در قالب برنامه های اقتصادی هماهنگ با اصول حفاظت از محیط زیست و ممانعت از تخریب و تهي سازی منابع تجدیدشونده و غیرقابل تجدید است. از این رو برای حل بنیادی مشکلات بحرانی محیط زیست می باید دیدگاه های کلان و زیربنایی توسعه منطبق با قانونمندی های حفاظت محیط زیست طراحی شود و هرگونه سیاست گذاری و برنامه ریزی های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آینده کشور بر شالوده حفاظت اقتصادی، اجتماعی و حفاظت محیط زیست، منابع طبیعی و بهره وری خردمندانانه از این منابع با نگرش ایجاد تعادل و تناسب بین قانونمندی های محیط زیست و توسعه پایدار صورت گیرد.

حفاظت از محیط زیست نه تنها به عنوان جز تفکیک ناپذیر توسعه پایدار بلکه به عنوان ارزش بنیادین مورد نیاز نسل امروز و نسل های آتی مورد پذیرش و تأکید قرار گرفته است. گسترش ورزش و ایجاد تحرک در جوامع شهری به دلایل متعددی یک ضرورت محسوب می شود که باید در برنامه ریزی همه جانبه توسعه انسانی، اجتماعی، اقتصادی و به کلامی دیگر توسعه پایدار لحاظ شود. به هر حال اهمیت ورزش در دنیای کنونی بر کسی پوشیده نیست.

رابطه این متغیر با مقولاتی چون توسعه پایدار، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، صلح، مشارکت، محیط زیست و ... اثرات ژرفی را بر وضعیت جوامع معاصر بر جای نهاده است. فرهنگ عامل اصلی و به معنای موتور توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست است.

بهبود محیط زیست زمانی حاصل خواهد شد که محیط طبیعی و فرهنگی انسان با هم مرتبط باشند. لازمه تحقق چنین هدفی، وجود اخلاق زیست محیطی در تمامی اقشار یک جامعه است.

اخلاق زیست محیطی رفتار ایده آل بشر نسبت به محیط زندگی خود اعم از محیط طبیعی، محیط اجتماعی و فرهنگی است.

با توجه به نتایج جدول فوق مشاهده می شود که گویه های A1، A2، A3، A4، A5، A6، A8، A9 و A13 معنادار نیستند ($\text{Sig} > 0.05$). در نتیجه این مولفه ها در حد متوسط قرار دارند.

ولی گویه های A7، A10، A12، A17، A18، A19، A20، A21، A22 معنادار بوده ($\text{Sig} < 0.05$) و تعداد پاسخ های متوسط به بالای آن ها کم تر از ۱۱۰ (نصف تعداد پاسخ ها) است.

در نتیجه، این مولفه ها به طور معناداری در وضعیت مطلوب قرار ندارند. نهایتاً، گویه های A11، A14 و A15 معنادار بوده ($\text{Sig} < 0.05$) و تعداد پاسخ های متوسط به بالای آن ها بیش تر از ۱۱۰ (نصف تعداد پاسخ ها) است.

در نتیجه، این مولفه ها به طور معناداری در وضعیت مطلوب قرار دارند.

نتیجه گیری

با استفاده از آزمون نسبت دو جمله ای وضعیت موجود بکارگیری مدیریت سبز در اماکن و تاسیسات ورزشی ارزیابی شد.

نتایج این آزمون نشان داد که وضعیت موجود اماکن و تاسیسات ورزشی در کل پایین تر از سطح مطلوب و مناسب خود می باشد. جامعه سالم و زندگی سالم هدف توسعه پایدار است.

آسیب ها و ناهنجاری های اجتماعی امروز از جمله مسایل مهم و اساسی جامعه در حال گذار ما است. پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی آسیب های اجتماعی بسیار گسترده است. آمارهای نه چندان زینده جامعه ما بیانگر این واقعیت تلخ است.

یکی از پایدارترین راه های جلوگیری از مفاسد، انحرافات و ناهنجاری های رفتاری و سالم سازی محیط و زندگی اجتماعی توسعه ورزش و همگانی کردن آن است.

توسعه ورزش و تربیت بدنی به عنوان اقدام اساسی برای تامین و تربیت سرمایه انسانی سالم و تندرست یک وظیفه ملی است.

نتایج پژوهش آنها نشان داد که مدیریت منابع انسانی سبز منجر به افزایش تعهد کارکنان و تغییر نگرش آنها خواهد شد. همچنین نتایج پژوهش آنها نشان داد، اقدامات مدیریت منابع انسانی سبز به بهبود اثربخشی و عملکرد مالی سازمان‌ها منجر خواهد شد.

بر اساس پژوهش استینت^۱ (۲۰۱۶)، تاکید بیشتری بر برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت اماکن ورزشی با توجه به تلاش‌های توسعه پایدار وجود داشته و برنامه‌های ورزشی، تفریحی دانشگاهی اغلب به علت لزومات عملیاتی و اندازه‌شان شامل اماکنی می‌باشد که جنبش سبز به عنوان یک چالش مطرح می‌باشد.

اماکن و تأسیسات ورزشی به دلیل پوشش گسترده فعالیت‌های مختلف از قبیل برگزاری مسابقات و تمرینات ورزشی و روی آوردن تعداد زیادی از تماشاچیان و ورزشکاران به سمت آنها، بر فضای شهر و کاربری‌های تجاری و مسکونی اطراف خود تأثیر می‌گذارند.

برخی از این تأثیرات شامل اثرات اقتصادی، اجتماعی، ترافیکی و محیط زیستی بر بافت شهر است؛ آگاهی از این موضوع ما را در پیش‌بینی محل ساخت، طراحی و افزایش بهره‌وری تأسیسات ورزشی یاری خواهد نمود [۱۹].

مخاطرات زیست محیطی می‌تواند اثرات بسیاری بر سلامتی موجودات زنده داشته باشند.

این خطرات ممکن است از لحاظ نوع، شدت و مقدار، بسته به نوع مخاطراتی که مردم در معرض آنها قرار می‌گیرند، سطح تاثیرگذاری آنها و تعداد افرادی که در معرض قرار گرفته‌اند، متفاوت باشند.

برای بسیاری از مردم، ورزش در ارتباط تنگاتنگی با محیطی است که در آن تمرین می‌کنند.

اغلب اوقات، حضور در طبیعت به مردم کمک می‌کند تا هنگام انجام تمرینات ورزشی لذت برده و احساس خوشبختی کنند.

با توجه به اهمیت مسایل توسعه زیست محیطی در صنعت ورزش، جوامع امروزی خواستار ایجاد بستر مناسب برای تولید و شتاب لازم جهت رسیدن به توسعه همه جانبه هستند، بدیهی است بررسی و تبیین تمام مؤلفه‌های اجتماعی، اقتصادی، کالبدی محیطی و... تاثیرگذار بر سلامت شهروندان، از وظایف محققان و فعالان تمام علوم بوده و بازخورد آن به صورت اطلاعات علمی و عملی به سیاستگذاران کلان، موجب کمک به مسأله مهم توسعه پایدار کشورهاست.

نتایج این مطالعه با یافته‌های رضوی و بوژمهرانی (۱۳۹۴)، فیاضی و افشار (۱۳۹۴)، طالب‌پور و همکاران (۱۳۹۰)، استینت (۲۰۱۶)، کلیسون (۲۰۱۵)، احمد (۲۰۱۵)، شیخ (۲۰۱۴)، اوپتا و آرواجا (۲۰۱۴) همسو می‌باشد (۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸).

رضوی و بوژمهرانی (۱۳۹۴) تحقیقی را با هدف بررسی راهکارهای موثر بر توسعه فرهنگ زیست محیطی و افزایش جلب مشارکت ورزشکاران در فعالیت‌های حفاظت از محیط زیست انجام دادند که با توجه به یافته‌های تحقیق می‌توان راهکارهای ارتقای فرهنگ زیست محیطی را در ۳ گروه راهکارهای آموزشی و پژوهشی، راهکارهای مدیریتی و ساختاری و راهکارهای فرهنگی و ملی تقسیم بندی کرد. پژوهش پاداش و همکاران (۱۳۹۰)، مبتنی بر تاثیرگذاری اماکن ورزشی بر محیط زیست اطراف خود و ایجاد آلودگی‌های زیست محیطی را تایید می‌نماید [۸].

طالب‌پور و همکاران (۱۳۹۰) تحقیقی را با عنوان بررسی رابطه وضعیت زیست محیطی فضاها و ورزشی با میزان مشارکت در فعالیت بدنی انجام داد و به این نتیجه رسیدند که یک محیط ناسالم علاوه بر آنکه به ورزشکار آسیب می‌رساند، بلکه مانعی بر سر راه انگیزه‌های فردی برای اولویت بخشیدن به انجام تمرینات ورزشی است.

سریرام و سوبا (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان تأثیر مدیریت منابع انسانی سبز بر اثربخشی سازمان انجام دادند.

¹ Stinnett

movement organizations in the United States, 1990-2000. The Sociological Quarterly, 53, 422-453.

[4] Trendafilova, S., Babiak, K., & Heinze, K., 2013, Corporate social responsibility and

[5] Associated Press., (2007, April 22). Concerned about the earth, pro teams move to the frontier of change. The New York Times. Retrieved from <http://www.philadelphiaeagles.com/gogreen/MoveToFrontier.asp>.

[۶] بهمن‌پور، ه.، ۱۳۸۴، راهنمای هم‌اندیشی با ورزشکاران دوستدار محیط‌زیست، کمیته ملی المپیک ایران.

[7] Moini, J., Hamid, S. & Szuchy, K., 2014., Adoption of green strategy by Danish firms. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 5(2):197-223.

[۸] پاداش، د.، پاداش، ا.، نادریان، م.، سلطانه‌حسینی، م.، ۱۳۹۰، بررسی اثرات محیط زیستی اماکن ورزشی بر محیط شهری. محیط زیست و توسعه. شماره ۳. ص ۳۶-۳۱.

[۹] جعفری، س.، فراهانی، م.، خبیری، م.، ۱۳۹۹، بررسی موانع طراحی و ساخت اماکن ورزشی سبز از دیدگاه کارشناسان. مجله مدیریت ورزشی، ۱۱(۱): ۵۶-۳۵.

[10] Pourhassan, S., Safania, A., Amirtash, A., Nikbakhsh, R., 2021, Development and Psychometrics Green Management Scale of Iranian Sports Venues and Facilities. Journal of Health Promotion Management (JHPM), 10(4), 72-82. [In Persian].

[۱۱] رضوی، م.ح.، بوژمهرانی، س.، ۱۳۹۴، راهکارهای توسعه فرهنگ زیست محیطی در ورزش. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. شماره ۲۹. ص ۱۲۹-۱۴۲.

[۱۲] فیاضی، م.، افشار، ز.، ۱۳۹۴، مدیریت سبز منابع انسانی. مجله تدبیر. دوره ۲۵. شماره ۲۷۲. ص ۴۶-۴۴.

[۱۳] طالب پور، م.، تجاری، ف.، جباری‌نوقایی، ه.، طیبی، م.، ۱۳۹۰، بررسی رابطه وضعیت زیست محیطی فضاهای ورزشی با میزان مشارکت در فعالیت بدنی. اولین همایش ملی مدیریت و توسعه گردشگری ورزشی. اسفندماه ۱۳۹۰. دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.

[14] Stinnett, B., 2016, Sustainability and Recreational Sports Facilities: An Exploratory Study Regarding Levels of Institutional Adoption. ORIGINAL RESEARCH. Recreational Sports Journal, 40, 92-104© 2016 NIRSA Foundation Stinnett and Gibson are with the School of Kinesiology, Recreation, & Sport, Western Kentucky University, Bowling Green, KY. <http://dx.doi.org>.

[15] ellison, T. B., & Montello, M. J., 2012, Organizational perception management in sport: The use of corporate pro-environmental behavior for desired facility referenda outcomes. Sport Management Review, 15, 500-512.

[16] hmad, S., 2015, Green Human Resource Management: Policies and practices. Cogent Business & Management, 2: 1-13.

[۱۷] دق، ش.، ۱۳۹۷، طراحی مدل توسعه پایدار زیست محیطی رویدادهای ورزشی در ایران. رساله دکتری. دانشگاه تبریز.

[18] patha, H., Arulrajah, A., 2014, Green Human Resource Management: A Simplified General Reflection, International Business Research, 7(8): 101-112.

در یک منطقه تخریب شده از لحاظ بوم شناختی، انجام ورزش‌های معین اگر غیرممکن نباشد، دشوار است.

یک محیط ناسالم علاوه بر آنکه به ورزشکار آسیب می‌رساند، بلکه مانعی بر سر راه انگیزه‌های فردی برای اولویت بخشیدن به انجام تمرینات ورزشی است.

اگر محل انجام ورزش نامناسب باشد، بر انجام تمرین‌های ورزشی در فضای باز، اثر نامطلوب می‌گذارد. مانند: پیاده‌روی در شهرهای آلوده به مه - دود یا قایقرانی در آب- های آلوده به عوامل باکتریایی [۲۰].

از آنجایی که ورزش به عنوان یک عامل و وسیله ارزشمند درمانی، تفریحی و روانی است از این رو مناسب‌سازی و اعمال برخی از تمهیدات و ایجاد برخی تجهیزات و تسهیلات در فضاها و اماکن ورزشی و تفریحی در جهت استاندارد کردن و به روز کردن این اماکن از وظایف مهم و خطیر مسئولان جامعه و کارشناسان ورزشی می‌باشد.

در جهان امروزی فعالیت‌های ورزشی و تفریحی جزئی جدا نشدنی زندگی بشر محسوب می‌گردد و در جوامع مدرن و پیشرفته کنونی ورزش به عنوان یکی از رایج‌ترین ابزار و وسایل تفریحی به شمار می‌رود.

این امر بی تردید ناشی از شناخت بیش‌تر و درک بهتر مردم از اهمیت و فواید ورزش در همه ابعاد جسمانی، روانی و اجتماعی نشأت گرفته است.

بنابراین دیگر چون گذشته نیاز نیست که کارشناسان ورزش تاکید زیاد و توصیه‌های فراوان به مردم جامعه در جهت روی آوردن و پرداختن به فعالیت‌های ورزشی نمایند، بلکه وظیفه اصلی و مهم متخصصین و برنامه‌ریزان ورزشی، ایجاد فضاهای و مکان‌های مناسب تفریحی و ورزشی می‌باشد که از منظر مدیریت سبز معیارهای لازم را داشته باشند.

منابع

- [۱] بهنودی، ز.، ۱۳۸۰، بهداشت محیط، انتشارات بشری، چاپ اول.
- [۲] سیدجوادی، س.ر.، روشندل‌اربطانی، ط.، نوبری، ع.، ۱۳۹۵، مدیریت منابع انسانی سبز، یک رویکرد سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری. شماره ۲۰. ص ۳۱۱-۲۹۷.
- [3] Carmichael, J. T., Jenkins, J. C., & Brulle, R. J., 2012, Building environmentalism: The founding of environmental

[۱۹] وری، ا.، گودرزی، ص.، عسگری گندمانی، ر.، صابری، ع.، ۱۳۹۸، بررسی وضعیت موجود به کارگیری مدیریت منابع انسانی سبز در وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران. مجله مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۸(۴۵).

[۲۰] راهنمای ورزش و محیط‌زیست، ۱۳۸۴، ترجمه هومن بهمن‌پور و امیر مافی، انتشارات کمیته ملی المپیک.